

ŚMIERĆ, TRANSFORMACJA,
POWSTANIE Z MARTWYCH
W DAWNYCH KULTURACH

1 6 - 1 8 M A J A 2 0 0 7

L A B O R A T O R I U M
S P O T K A N I A
D A W N Y C H K U L T U R

SEKRETARIAT SESJI
Ośrodek Badań Nad Tradycją Antyczną UW
ul. Nowy Świat 69
00-046 Warszawa
tel. (22) 828 02 84
sesje@obta.uw.edu.pl

Z A P R O S Z E N I E
P R O G R A M S E S J I

Ośrodek Badań nad Tradycją Antyczną UW
ma zaszczyt zaprosić do udziału w sesji naukowej
„Śmierć, transformacja, powstanie z martwych w
dawnych kulturach”, która odbędzie się w dniach
16–18 maja 2007 r.

Obrady sesji toczyć się będą w sali konferencyjnej
OBTA, ul. Nowy Świat 69, IV piętro, Warszawa.

Licząc na Państwa udział w sesji,
łączmy wyrazy szacunku

prof. Jerzy Axer
dr Justyna Olko
dr Iwona Dacka-Górzyńska

PROGRAM

ŚRODA 16.05.2007

15.00–15.15 otwarcie sesji

ZAŚWIATY: WĘDRÓWKA I TRANSFORMACJA CZ. I

15.15–15.45 dr Jacek Tomczyk „Transcendencja śmierci
Homo sapiens”

15.45–16.15 mgr Łukasz Rutkowski „*Māt la tāri*, «Kraina
Bez Powrotu», pesymistyczna wizja zaświatów
w wierzeniach mezopotamskich”

16.15–16.45 dr Arkadiusz Sołtyś „*We-ili, Zagreus, Yaldobath*:
mezopotamskie korzenie mitu gnostyckiego”

16.45–17.15 dr hab. Joanna Jurewicz „*Niechaj w żywot odzia-
ny przyjdzie do potomstwa!* Rygwedyjskie tropy
wędrówki dusz”

17.15–17.30 przerwa

17.30–18.00 dr hab. Krystyna Moisan-Jabłońska „Nie-
uchronność czyścowej peregrynacji i jej obraz
w sztuce polskiej XVII i XVIII wieku”

18.00–18.30 prof. Leszek Słupecki „*Ganga undir jardarmenn*
— staroskandynawski obrzęd przechodzenia
pod darnią i jego znaczenie. Rytualna śmierć
i ponowne narodziny”

CZWARTEK 17.05.2007

ZAŚWIATY: WĘDRÓWKA I TRANSFORMACJA CZ. II

9.30–10.00 mgr Grzegorz Antosik „Cykliczne wiosenne
powroty z zaświatów dusz na ziemię w wierze-
niach dawnych Słowian”

10.00–10.30 dr Hanna Węgrzynek „Żydowskie wierzenia
w interwencję z zaświatów — ślub na cmentarzu”

10.30–11.00 mgr Jonas Vaiškūnas „Dusza a Gwiazdy. Astral-
na symbolika transformacji duszy w kulturze
ludowej XIX i XX wieku”

11.00–11.30 dr Katarzyna Mikulska-Dąbrowska „Wróciw-
szy ze Świata Zmarłych, czyli co oznacza nazwa
«nie-ludzie»?”

11.30–11.45 przerwa

CEREMONIAŁ POGRZEBOWY, JEGO OPRAWA I SYMBOLIKA

11.45–12.15 mgr Radosław Palonka „Na granicy dwóch świa-
tów — rytuały pogrzebowe w kulturze Missisipi”

12.15–12.45 dr Bogdan Wojciech Brzustowicz „Rycerski cere-
moniał pogrzebowy w późnym średniowieczu”

12.45–13.15 prof. Barbara Milewska-Ważbińska „Kiedy
Śmierć mówiła po łacinie...”

13.15–14.30 przerwa obiadowa

14.30–15.00 prof. Juliusz Chrościcki „«Na długiej drodze»
Trasy konduktów z miejsca śmierci władcy do
nekropolii królewskiej (XV-XIX w.)”

15.00–15.30 dr Joanna Dziubkova „Współpraca ducha
z materią w trumiennym konterfekcie”

15.30–16.00 mgr Jakub Myszkorowski „Obraz wielkich po-
żegnań na początku XXI wieku na przykładzie
pogrzebów Jacka Kuronia i Czesława Niemena”

16.00–16.15 przerwa

MIEJSCE POCHÓWKU A LOS ZMARŁEGO

16.15–16.45 mgr Zuzanna Wygnańska „Okoliczności śmierci
— forma pochówku — los zmarłego w za-
światach. Rozważania na podstawie wskazówek
z tekstów klinowych z Mezopotamii”

16.45–17.15 prof. Adam Łukaszewicz „Grób faraona —
przedsięwzięcie wieczności”

17.15–17.45 dr Grzegorz Jacek Brzustowicz „Nekropolie ry-
cerskiego rodu von Wedel na Pomorzu, w No-
wej Marchii i Królestwie Polskim”

17.45–18.15 mgr Aleksandra Jakóbczyk-Gola „*Cappella
Chigi* — kaplica *sacrum* i *profanum*. Analiza
wątków humanistycznych i antropologicznych
kaplicy grobowej rodziny Chigich w Santa Ma-
ria del Popolo w Rzymie”

PIĄTEK 18.05.2007

KULT ZMARŁYCH PRZODKÓW

9.30–10.00 dr Magdalena Kapelańska „Posążki zmarłych
w Anatolii hetyckiej”

10.00–10.30 dr Henryk Kowalski „Ludzie, bóstwa i demony.
Świat żywych i świat zmarłych w religii staro-
żytnego Rzymu”

10.30–11.00 mgr Jakub Morawiec „*Erfridrápa* jako wyraz
szczególnej pamięci o zmarłym władcy w poezji
skaldów”

11.00–11.30 mgr Patrycja Prządka-Giersz „Pośmiertna apo-
teozą władcy w przedhiszpańskich kulturach
północnego wybrzeża Peru”

11.30–11.45 przerwa

ŚMIERĆ W LITERATURZE

11.45–12.15 dr Łukasz Grutzmacher „*Agonia Rasu-Ñiti*
José Marii Arguedasa jako przykład literatury
transkulturacyjnej”

12.15–12.45 dr Marta Steiner „Duch zmarłej jako *dramatis
persona* w świecie żywych. Wyobrażenia, obyczaje
i wierzenia związane ze śmiercią oraz ich od-
zwierciedlenie w dramaturgii chińskiej”

12.45–13.15 mgr Ewa Sawicka „Podróż w zaświaty. Elementy
celtyckich rytuałów w średniowiecznym ro-
mansie *Sir Gawain i Zielony Rycerz*”

13.15–14.45 przerwa obiadowa

14.45–15.15 dr Jacek Kowzan „Liminalność «doświadczenia
pobliza śmierci» na materiale średniowiecznych
i wczesnonowożytnych wizyjnych wędrówek
w zaświaty”

15.15–15.45 dr hab. Małgorzata Grzegorzewska „Misteria
eleuzyjskie na scenie elżbietańskiej”

15.45–16.15 mgr Barbara Napieralska „Przedstawienie
śmierci i pochówku w prozie podróżniczej Ri-
charda Hakluyta i Sir Waltera Raleigha w kon-
tekście renesansowych rytuałów pogrzebowych”

16.15–16.45 dr Elżbieta Konończuk „Grób jako metafora
przeszłości. «Archeologiczne» narracje Józefa
Ignacego Kraszewskiego.”

16.45–17.00 przerwa

17.00–18.30 Panel dyskusyjny „Władcy żywych i umarłych”
(prof. J. Axer, prof. J. Banaszkiewicz, prof. S. By-
lina, doc. dr hab. Z. Dalewski, prof. L. Słupecki,
prof. M. Tymowski, dr J. Olko, dr Teodozja Rze-
uska, mgr J. Popielska-Grzybowska i inni)

18.30–18.45 Zakończenie sesji